

Toolbox Schone Winkelgebieden

Tool 1: GRAFFITI

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Graffiti	4
§1.1 Graffiti verwijderen	4
§ 1.1.1 Zelf verwijderen	4
§ 1.1.2 Laten verwijderen.....	5
§ 1.1.2.1 Overzicht leveranciers	6
§ 1.1.3 Handvatten voor een structurele aanpak.....	7
§ 1.2 Over de graffiti schilderen	10
Bijlagen	11
Bijlage 1: Standaard Convenant Graffiti.....	11
Bijlage 2: Voorbeelden Algemene Plaatselijke Verordeningen.....	13
Bijlage 3: Standaard brief aanvraag subsidie nulbeurt	16
Bijlage 4: Informatie leveranciers	17

Inleiding

Elk winkelgebied in Nederland kampt met problemen op het gebied van schoon. Dat kan zich uiten in graffiti, kauwgom, hondenpoep of zwerfvuil. Om deze problematiek aan te pakken is het van belang om met alle betrokken partijen samen te werken. Het Keurmerk Veilig Ondernemen is uitermate geschikt om afspraken te maken met betrekking tot deze problemen. Bij het Keurmerk Veilig Ondernemen zitten gemeente, politie en brandweer, ondernemers en eigenaren immers al aan tafel.

Deze toolbox, die in het kader van de week van Nederland Schoon is ontwikkeld door het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD), geeft u kant-en-klare methoden om verschillende problemen structureel op te lossen. Daarbij wordt het probleem geschetst en worden oplossingen gegeven. Door alvast mogelijke aanbieders bij de maatregelen te noemen, kunt u met de werkgroep direct aan de slag.

Subsidie

In het kader van de 'Week van Nederland Schoon' heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in totaal 150 miljoen euro te beschikking gesteld aan de 40 grootste gemeenten van Nederland. In deze toolbox vindt u dan ook brieven en aanvragen die de projectgroep helpen om van deze subsidie gebruik te maken. Vaak wordt van de ondernemers en eigenaren van het winkelgebied een tegenprestatie verwacht voor het geven van de subsidie: de subsidie kan gebruikt worden als startsein, waarna de ondernemers en eigenaren het winkelgebied onderhouden. Hiervoor is speciaal de laatste tool 'Ik hou mijn eigen straatje schoon' ontwikkeld. Mocht uw gemeente geen speciale subsidie hebben ontvangen in het kader van de 'Week van Nederland Schoon' dan kunt u in overleg met uw gemeente kijken wat de mogelijkheden zijn.

Aanbieders

Voor alle genoemde oplossingen geldt dat de leveranciers die worden genoemd slechts een greep uit het aanbod zijn. Het HBD heeft deze partijen geselecteerd op landelijke dekking, capaciteit en afspiegeling van het aanbod. Het HBD kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor de activiteiten van de genoemde partijen. Mocht u gebruik willen maken van een lokale partij, dan kunt u uiteraard in onderhandeling gaan met deze of andere partijen.

Staat u als aanbieder van één van de genoemde diensten niet vermeld in deze toolbox, maar wilt u dit wel en voldoet u ook aan bovengenoemde criteria, dan kunt u contact opnemen met het HBD. U kunt dan worden opgenomen in de toolbox.

Zes maatregelen

In deze toolbox worden zes maatregelen besproken. De eerste tool gaat in op graffiti, de tweede op kauwgom. De derde bespreekt de aanpak van hondenpoep en de vierde stelt het tekort aan vuilnisbakken of de vervanging van vuilnisbakken aan de orde. Bij de vijfde maatregel staat zwerfvuil centraal. Tot slot de belangrijkste maatregel: 'Ik hou mijn eigen straatje schoon'. Indien een gemeente subsidie verleent voor één of meerdere maatregelen, dient daar vanuit de ondernemers wat tegen over te staan. Op deze manier blijft de omgeving schoon en raken ondernemers betrokken bij de uitstraling van hun winkelgebied. Dat is namelijk een zaak van gemeente, politie, ondernemers, vastgoedeigenaren en brandweer.

Ik wens u veel succes met het schoonmaken van uw winkelgebied. Hopelijk geeft de Toolbox Schone Winkelgebieden van het HBD uw KVO-werkgroep bruikbare handvatten.

Hendrik-Jan Kaptein
Beleidsadviseur Winkelcriminaliteit

Hoofdstuk 1: Graffiti

Binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen heeft de werkgroep geconstateerd dat sprake is van ongewenste graffiti in het winkelgebied. Binnen de maatregelenmatrix heeft de werkgroep aangegeven graffiti te willen verwijderen. Deze toolbox geeft u concrete maatregelen waarmee u ongewenste graffiti kunt verwijderen en geeft de werkgroep handvatten om het probleem structureel aan te pakken.

Oplossingen

Er kan grofweg voor twee opties gekozen worden om graffiti te bestrijden:

1. Verwijderen van de graffiti
2. Over de graffiti heen schilderen door graffitikunstenaars

In de volgende paragrafen worden deze twee opties verder uitgewerkt.

§1.1 Graffiti verwijderen

Voor het verwijderen van graffiti bestaat de mogelijkheid om dit zelf te doen of te laten doen door gespecialiseerde bedrijven.

§ 1.1.1 Zelf verwijderen

Indien er sprake is van weinig graffiti of weinig tot geen budget, kan er voor gekozen worden om de graffiti zelf te verwijderen. Er zijn meerdere bedrijven die producten aanbieden voor het verwijderen van graffiti. Daarbij kunt u denken aan complete pakketten waar alle materialen in zitten of alleen losse producten.

Leveranciers die producten leveren zijn:

- SoSafe Nederland B.V. / Global Safe, Van Schagenstraat 4, 5154 PG Elshout, Noord-Brabant, Nederland, T 0416-278094, E info@graffitiverwijderaar.nl, I www.graffitiverwijderaar.nl. Verkoopt zowel losse producten als pakketten en alles is via internet te bestellen. Pakketten zijn te verkrijgen vanaf € 49,-. Losse reinigingsproducten zijn te verkrijgen vanaf € 24,-. U kunt hier ook de benodigde gereedschappen bestellen online.

Safe Producten Nederland over de organisatie:
Safe Producten Nederland B.V. importeert en distribueert SoSafe graffitiverwijderaars uit Australië in de Benelux. Met deze veilige producten kan een kleinere graffiti of tagging eenvoudig zelf worden verwijderd. Hiervoor heeft Safe-Producten een handig pakket ontwikkeld waarin alle gereedschappen en graffitiverwijderaar zit. Dit is te bestellen op: www.safe-graffitiverwijderaar.nl

- Gratch Graffiti Removers, Postbus 7034, 5980 AA Panningen, T 077-465 1095, E info@gratch.com. Losse reinigingsproducten zijn te verkrijgen vanaf € 25,-. Preventieve middelen zijn beschikbaar vanaf € 110,-. U kunt hier ook de benodigde gereedschappen online bestellen.

Gratch Graffiti Removers over de organisatie:
GRATCH International is reeds meer dan 10 jaar productontwikkelaar en dienstverlener op het gebied van vandalismeschades. Met name graffiti en sinds enkele jaren ook krassiti (het krassen in glas) zijn de belangrijkste speerpunten. Hiertoe is een beperkt doch zeer doeltreffend productgamma ontwikkeld, voor zowel verwijdering van schades als preventieve systemen. De dienstverlening wordt uitgevoerd door een klein team van specialisten en hebben een compleet stroom- en waterafhankelijk voertuig ter beschikking om uw schades effectief te kunnen behandelen. Uitgebreide informatie vindt u in bijlage 4 of op onze website www.gratch.nl

§ 1.1.2 Laten verwijderen

Het probleem van graffiti is groot en u heeft besloten met de werkgroep dat het graffiti moet worden verwijderd in het winkelgebied. Wat zijn de mogelijkheden en hoe pakt u dit aan? Het Hoofdbedrijfschap Detailhandel heeft de mogelijkheden voor u op een rijtje gezet. Daarbij hebben wij geput uit reeds bestaande ervaringen van KVO-gebieden en gemeenten. Belangrijke conclusie die op voorhand kan worden gesteld is dat het eenmalig weghalen van graffiti veelal zinloos is: nieuwe 'tags' verschijnen snel. Uit ervaring blijkt dat een structurele aanpak nodig is om graffiti tegen te gaan. Handvatten voor een structurele aanpak vindt u in paragraaf § 1.1.3.

Graffiti verwijderen

Voor het verwijderen van graffiti gebruiken organisaties verschillende aanpakken. Zo is het mogelijk om slechts de 'tag' te verwijderen of de volledige muur te reinigen. Aan beide hangt een ander prijskaartje: het resultaat is dan ook anders. De verschillende aanbieders gebruiken daarbij middelen die een verschillend effect hebben op de achtergrond en het milieu. In bijlage 4 vindt u per leverancier meer informatie over de manier van werken en eventuele kosten.

Nulbeurt

Het verwijderen van bestaande graffiti, de zogenaamde nulbeurt, wordt over het algemeen door de gemeente voor haar rekening genomen. Soms wordt er vanwege budgettaire redenen voor gekozen om de nulbeurt te spreiden over meerdere jaren. Het eerste jaar wordt dan bijvoorbeeld een derde van het gebied gedaan, het jaar erop de rest. In bijlage 3 vindt u een standaardbrief die u kunt sturen naar de gemeente om subsidie voor deze nulbeurt aan te vragen.

Onderhoudscontract

Door als ondernemers gezamenlijk een onderhoudscontract af te sluiten bij de leverancier blijft de graffiti weg. Hierdoor krijgt het winkelgebied een schonere en betere uitstraling. Uit ervaring blijkt dat wanneer graffiti structureel wordt verwijderd, het aantal nieuwe 'tags' afneemt.

Om structureel graffiti te verwijderen is het van belang dat zowel ondernemers en eigenaren als de gemeente een bijdrage leveren aan de oplossing. U kunt deze afspraken middels een convenant vastleggen. Het standaard convenant (zie bijlage 1) maakt de afspraken tussen de betrokken partijen inzichtelijk.

Het is van belang om het convenant van te voren te tekenen en niet eerder de nulbeurt te laten uitvoeren. De ervaring leert dat ondernemers dan minder of niet meer

gemotiveerd zijn om zich te conformeren aan het onderhoudscontract. Als er dan nieuwe graffiti op de muren verschijnt, is de nulbeurt voor 'niets' geweest. Om de ondernemers te overtuigen van de noodzaak van een onderhoudscontract is het goed om de kosten voor de gemeente voor de nulbeurt inzichtelijk te maken aan de ondernemers. Laat bijvoorbeeld de totale kosten zien of de kosten per ondernemer. Op deze manier zien de ondernemers dat de gemeente investeert in het winkelgebied en zijn ze eerder geneigd hun toezegging te verlenen aan het onderhoudscontract.

§ 1.1.2.1 Overzicht leveranciers

Voor het verwijderen van graffiti zijn vele aanbieders in Nederland actief. Het Hoofdbedrijfschap Detailhandel noemt hier enkele aanbieders. Deze zijn slechts geselecteerd op basis van capaciteit en het feit dat ze landelijk opereren. Het staat u vrij om andere aanbieders te vragen om u een aanbod te doen.

- Micone, Kranenberg 9,5047 TR Tilburg, Postbus 579, 5000 AN TILBURG, T 013-5711746, E micone@micone.com, I www.micone.com Reinigen muren van graffiti, brengen coating aan en bieden onderhoudscontracten aan.

Micone over de organisatie:

Bij Micone staat duurzaamheid voorop. Niet alleen bij de producten en technieken die wij gebruiken, maar ook bij de manier waarop wij kijken naar de ondergrond van de graffiti. Wij zijn een organisatie met internationale faam, waarbij onderzoek naar minder milieubelastende materialen en technieken voorop staan. Micone kiest ervoor alleen opdrachten aan te nemen waarbij de gehele oppervlakte schoon wordt gemaakt, omdat wij vinden dat dit het beste effect heeft. Uitgebreide informatie vindt u in bijlage 4.

- Safe Producten Nederland B.V., Van Schagenstraat 4, 5154 PG Elshout, Noord-Brabant, Nederland, T 0416-278094, E info@graffitiverwijderaar.nl, I www.graffitiverwijderaar.nl. Reinigen muren van graffiti, brengen coating aan en bieden onderhoudscontracten aan.

Safe Producten Nederland B.V. over de organisatie:

Safe Producten Nederland B.V. importeert en distribueert SoSafe graffitiwijdereers uit Australië in de Benelux. Omdat snel verwijderen van graffiti onderdeel is van het voorkomen heeft Safe-Producten de beschikking over mobiele units welke zonder elektriciteit of wateraansluiting kunnen werken en binnen vijf dagen na melding elke graffiti volledig verwijderen. Ook biedt het bedrijf contracten aan op jaarbasis voor het graffiti vrij houden van winkel en/of bedrijfsgebieden. Bij het aangaan van contracten verzorgt Safe-Producten het hele traject, inclusief de aangifte bij de politie. Individuele contracten voor winkelpanden zijn er al vanaf € 5,00 per meter gevel breedte, vanzelfsprekend na een nulbeurt. In de bijlage vindt u ons aanbod.

- Gratch Graffiti Removers, Postbus 7034, 5980 AA Panningen, T 077-465 10 95, E info@gratch.com

Gratch Graffiti Removers over de organisatie:
GRATCH International is reeds meer dan 10 jaar productontwikkelaar en dienstverlener op het gebied van vandalismeschades. Met name graffiti en sinds enkele jaren ook krassiti (het krassen in glas) zijn de belangrijkste speerpunten. Hiertoe is een beperkt doch zeer doeltreffend productgamma ontwikkeld, voor zowel verwijdering van schades als preventieve systemen. De dienstverlening wordt uitgevoerd door een klein team van specialisten en hebben een compleet stroom- en waterafhankelijk voertuig ter beschikking om uw schades effectief te kunnen behandelen. Uitgebreide informatie vindt u in de bijlage of op onze website www.gratch.nl

- Graffiti-Ex, Tennesseeedreef 22a, 3565 CJ Utrecht, T 030-666 34 73, F 030-666 54 82, E info@graffiti-ex.nl. Uitgebreid aanbod vindt u in bijlage 4.

GRAFFITI-EX over de organisatie:

- Landelijk opererend, gespecialiseerd in klad en plak verwijdering;
- Opgericht in 1985, met succesvolle expansie in de landelijke markt;
- Goed gepositioneerd in alle markten waarin Graffiti-ex actief is ondermeer: retail, infra en stedelijk beheer;
- 20 vakbekwame en gediplomeerde medewerkers actief in bijna alle grote Nederlandse steden;
- Solide, betrouwbaar en fabrikant onafhankelijk;
- ISO en VCA gecertificeerd.

§ 1.1.3 Handvatten voor een structurele aanpak

Anti-graffiti coating

Het is mogelijk om na een nulbeurt een zogenaamde anti-graffiti coating aan te brengen op de achtergrond. Het verwijderen van graffiti wordt daardoor in de toekomst makkelijker. Doordat de ondergrond ook wordt beschermd tegen andere invloeden van buitenaf, ontstaan er bij het verwijderen van 'tags' na het aanbrengen van de coating geen vlekken. De oppervlakten zijn hierdoor ook gemakkelijk te reinigen tegen andere invloeden van buitenaf, zoals algen of mossen.

Bij coatings wordt een verschil gemaakt tussen semipermanente en permanente coatings. Voor beide coatings zijn er ook opties met UV-bescherming, dit zorgt ervoor dat de coating niet verkleurt door de zon.

Permanente coating:

Dit zijn coatings die niet worden aangetast door reinigingsproducten en die na het verwijderen van de graffiti nog steeds hun beschermende functie blijven behouden. Deze coatings blijft ongeveer 10 tot 15 jaar werkzaam en zijn te verkrijgen in een transparante vorm of met pigment. De kosten voor deze coatings liggen ongeveer tussen de € 14,- en de € 30,- per m².

Semipermanente coatings:

Deze coatings hebben een gemiddelde levensduur van ongeveer 3 tot 5 jaar. En zijn dan ook goedkoper om aan te brengen. De kosten voor deze coatings liggen ongeveer tussen de € 10,- en de € 20,- per m².

Meldpunt gemeente

Binnen de werkgroep kan een centraal meldpunt worden georganiseerd waar een inventarisatie van graffiti en beplakking kan plaatsvinden. Deze persoon neemt dan contact op met de organisatie die de graffiti verwijdert. Dit zorgt voor een efficiënte afhandeling van de verwijdering. Dit meldpunt kan opgenomen worden op de calamiteitenlijst die aan alle ondernemers wordt uitgereikt. Uit ervaringen van gemeenten blijkt dat een meldpunt een belangrijk onderdeel is om het winkelgebied structureel graffitivrij te houden.

Om het melden van graffiti te stimuleren kan besloten worden om een beloning uit te schrijven voor het melden van graffiti. Zo kan onder alle melders elke maand iets worden verloot. Dit zorgt ervoor dat mensen eerder geneigd zijn om graffiti te melden en geeft de werkgroep bovendien weer een goede gelegenheid tot publiciteit. Dit kan echter ook tot gevolg hebben dat mensen extra gaan spuiten en hun eigen 'tag' gaan melden. Deze maatregel dient dus goed te worden overwogen. De gemeente Veldhoven werkt met deze constructie voor de gehele gemeente.

Meldpunthouders ondernemers

Om ervoor te zorgen dat de drempel laag is voor ondernemers om graffiti, zwerfvuil, overvolle prullenbakken of andere zaken te melden, kunnen meldpunthouders worden aangesteld binnen het winkelgebied. Enkele ondernemers worden meldpunthouder, waarbij collega-ondernemers terecht kunnen met hun vragen en opmerkingen aangaande deze punten. De ervaring leert dat per tien ondernemers ongeveer één meldpunthouder aangesteld dient te worden. De meldpunthouder is gemakkelijk bereikbaar voor de collega's doordat de meldpunthouder een collega is die dichtbij zit in het winkelgebied. De meldpunthouders kunnen bijvoorbeeld ook genoemd worden op de calamiteitenkaart die in veel winkelgebieden wordt uitgedeeld.

De meldpunthouders rapporteren aan de werkgroep of direct aan de betreffende gemeenteambtenaar. Hierdoor stimuleert men samenwerking tussen ondernemers en tussen ondernemers en gemeente.

Legale graffiti plekken

Om graffiti te voorkomen kan de gemeente tevens legale graffiti plekken creëren in de nabije omgeving. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat het illegale aspect van graffiti het juist veelal aantrekkelijk maakt. Dit kan dan ook worden opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) (zie de APV van Middelburg in bijlage 2).

Schade verhalen

Er kan met de politie worden afgesproken dat de kosten voor het verwijderen illegale graffiti worden verhaald op de dader. Men kan er voor kiezen dat er per 'tag' een vast bedrag wordt afgesproken als schadevergoeding. Op deze manier worden de daders wellicht bewust van de kosten voor de gemeenschap. In overleg met de politie dient deze mogelijkheid verder te worden bekeken. Om deze maatregel succesvol te kunnen uitvoeren is het van belang de 'graffiti spuitplaatsen' in kaart te brengen en daar te surveilleren.

Algemene plaatselijke verordening (APV)

De gemeente kan een verbod op het bekladden en beplakken van muren ook opnemen in de APV. Het aanstellen van BOA's (Bijzondere Opsporingsambtenaren) zorgt voor de handhaving van de APV. Deze ambtenaren kunnen dan optreden tegen graffitischrijvers en eventueel boetes uitdelen.

Ook kan men er middels de APV voor kiezen om het verwijderen van graffiti op roerende of onroerende zaken te verplichten binnen een bepaald aantal dagen (zie de APV van de gemeente Veldhoven in bijlage 2).

Bij het beplakken van muren wordt soms in de APV opgenomen dat de naam die het grootst op het affiche staat afgebeeld wordt aangesproken en beboet, omdat meestal meerdere namen aanwezig zijn op het affiche en de daadwerkelijke afzender veelal niet duidelijk is.

Voorbeelden om teksten op te nemen in het APV zijn in bijlage 2 te vinden. Model verordeningen omtrent plakken en kladden zijn te vinden via de website www.modelverordeningen.nl. Elke gemeente die lid is van deze website heeft toegang tot deze teksten. De gemeente Veldhoven (zie bijlage 2) heeft deze teksten ook gebruikt als basis voor de APV.

§ 1.2 Over de graffiti schilderen

Naast het verwijderen van graffiti is het ook mogelijk om graffiti met graffiti te bestrijden. In plaats van een muur schoon te laten maken, kunt u er voor kiezen om een mooi kunstwerk of een reclame-uiting op de muur te laten spuiten. Over het algemeen wordt gezegd dat graffitikunstenaars niet over de graffiti heen spuiten van andere kunstenaars. Deze methode is daarom ook mogelijk.

Er zijn verschillende aanbieders op dit gebied:

- Het Verf Lab, Jochem Cats, Binkhorstlaan 36 (Bink36), 2516 BE Den Haag, T 06-20959272, E jochem@hetverflab.nl, I www.hetverflab.nl

Het Verf Lab over de organisatie:

Het Verf Lab is een zeer divers en innovatief bedrijf, wat tracht de kunst en positieve cultuur achter Graffiti, op een inspirerende manier over te brengen. Dit doen wij door middel van bedrijfsworkshops, workshops op scholen en jeugdcentra, commerciële opdrachten voor particulieren en bedrijven en door middel van een adviserende rol binnen de overheid op gebied van preventieve graffiti (graffiti tegen graffiti). Binnen deze toolbox wil Het Verf Lab u graag adviseren en verder helpen door middel van een drietal opties die kunnen resulteren in het wegblijven van illegale graffiti of het tegengaan hiervan. In bijlage 4 worden in het kort de 3 opties aan u voorgelegd.

- Muurdokter Graffiti, Postbus 6239, 7503 GE Enschede, T 053-2300680, E info@muurdokter.nl, I www.muurdokter.nl

Muurdokter over de organisatie:

We brengen professionele graffiti muurschilderingen aan in opdracht van bedrijven en particulieren. Daarnaast geven we graffiti workshops en geven we graffiti demonstraties op evenementen.

Al onze artiesten hebben ruime ervaring op het gebied van muurschilderingen met ieder zijn eigen expertise. Elke muurschildering wordt met de zelfde zorgvuldigheid benaderd. Wij staan garant voor creatieve ontwerpen en een professionele afwerking. Geef uw bedrijfspand of woning een speciale uitstraling met onze graffiti muurschilderingen.

Bijlagen

Bijlage 1: Standaard Convenant Graffiti

Partijen:

1. Gemeente (**naam gemeente**), burgemeester, (**naam burgemeester**)
2. Winkeliersvereniging (**naam winkeliersvereniging**), voorzitter, (**naam voorzitter**)
3. Vastgoedeigenaar of VVE, (**naam organisatie(s)**), **eigenaar of voorzitter**, (**naam eigenaar of voorzitter**)

In overweging nemende dat:

1. Het winkelgebied (**naam winkelgebied**), gelegen in de gemeente (**naam gemeente**), plusminus (**aantal winkels**) winkelbedrijven/warenhuizen en andere bedrijven omvat;
2. Een graffiti-vrij aanzien van panden en openbare ruimte bijdraagt aan een aantrekkelijk winkelgebied en de veiligheidsbeleving vergroot in het winkelgebied;
3. Graffiti onder vandalisme en vernieling valt;
4. Schoonmaken niet voldoende is, maar dat graffiti-schrijvers ook moeten worden opgepakt;
5. De werkgroep KVO een schoon en veilig winkelgebied tot doel heeft

Achten de partijen het wenselijk dat de volgende afspraken worden gemaakt over de samenwerking tussen gemeente (**naam gemeente**), Politie (**regio**), winkeliersvereniging (**naam winkeliersvereniging**), eigenaren (**naam VVE**) (**en eventueel stadswachten**).

Ondergetekende partijen zijn overeengekomen dat:

1. Zij zullen samenwerken om graffiti en beplakking te bestrijden;
2. De gemeente zorg zal dragen voor de kosten die gemoeid zijn met de nulbeurt om het gehele winkelgebied helemaal graffiti-vrij te maken door de graffiti-verwijderaar (**naam leverancier**);
3. De winkeliersvereniging en eigenaren zorg zullen dragen voor de kosten van het onderhoudscontract lopende bij de graffiti-verwijderaar (**naam leverancier**);
4. Graffiti en beplakking wordt gesignaleerd en gemeld door ondernemers, politie en stadswacht aan het meldpunt graffiti-bestrijding van de gemeente.
5. De gemeente alternatieve graffiti-plekken zal realiseren, om graffiti-schrijvers een alternatief te bieden;
6. Deze afspraken gelden voor de komende 4 jaar en de maatregelen daarna opnieuw zullen worden besproken;

7. De werkgroep de gemaakte afspraken zal communiceren naar andere belanghebbenden.

Aldus overeengekomen en ondertekend te (plaatsnaam) op (datum).

De (heer/mevrouw naam vertegenwoordiger gemeente), (functietitel) van (naam gemeente), ten dezen handelend als rechtsgeldig vertegenwoordiger van de gemeente (naam gemeente):

De (heer/mevrouw naam voorzitter), voorzitter van het bestuur van de ondernemers- of winkeliersvereniging '(naam winkelgebied)', ten dezen handelend als rechtsgeldig vertegenwoordiger van de ondernemers- of winkeliersvereniging (naam winkelgebied):

De (heer/mevrouw naam voorzitter), voorzitter van het bestuur van de vereniging van eigenaren '(naam winkelgebied)', ten dezen handelend als rechtsgeldig vertegenwoordiger van de vereniging van eigenaren (naam winkelgebied):

Bijlage 2: Voorbeelden Algemene Plaatselijke Verordeningen

Voorbeeld Veldhoven

Artikel 2:30 Plakken en kladden

1. Het is verboden een openbare plaats of dat gedeelte van een roerende of onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is te bekrassen of te bekladden.
2. Het is verboden zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op een openbare plaats of dat gedeelte van een roerende of onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is:
  - a. een aanplakbiljet of ander geschrift, afbeelding of aanduiding aan te plakken, te doen aanplakken, op andere wijze aan te brengen of te doen aanbrengen;
  - b. met kalk, krijt, teer of een kleur of verfstof een afbeelding, letter, cijfer of teken aan te brengen of te doen aanbrengen.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod is niet van toepassing indien gehandeld wordt krachtens wettelijk voorschrift.
4. Het college kan aanplakborden aanwijzen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen.
5. Het is verboden de in het vierde lid bedoelde aanplakborden te gebruiken voor het aanbrengen van handelsreclame.
6. Het college kan nadere regels stellen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen, die geen betrekking mogen hebben op de inhoud van de meningsuitingen en bekendmakingen.
7. De houder van de in het tweede lid bedoelde schriftelijke toestemming is verplicht die aan een opsporingsambtenaar op diens eerste vordering onmiddellijk ter inzage af te geven.

Artikel 2:31 Graffiti

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 2:30 tweede lid, is de rechthebbende op (een gedeelte van) een onroerende zaak dat vanaf de weg zichtbaar is, verplicht om binnen zeven werkbare werkdagen na het aanbrengen van graffiti, deze te (laten) verwijderen of anderszins aan het oog te onttrekken.
2. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Woningwet.

Artikel 2:32 Vervoer plakgereedschap, e.d.

1. Het is verboden enig aanplakbiljet, aanplakdoek, kalk, teer, kleur of verfstof of vergereedschap op een openbare plaats te vervoeren of bij zich te hebben.
2. Dit verbod is niet van toepassing, indien de genoemde materialen of gereedschappen niet zijn bestemd of niet zijn gebruikt voor handelingen als verboden in artikel 2:30.

Voorbeeld Middelburg

UITVOERINGSBESLUIT ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING MIDDELBURG 1997, VOOR WAT BETREFT PLAKKEN, KLADDEN EN SPUITEN (ARTIKEL 2.4.2)

Burgemeester en wethouders van Middelburg:

overwegende, dat ingevolge het bepaalde in artikel 2.4.2, lid 1, van de Algemene Plaatselijke Verordening Middelburg 1997, het verboden is de weg of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf de weg zichtbaar is te bekrassen, te bekladden of te bespuiten;

dat op grond van artikel 2.4.2, lid 3, onder c, ons college locaties kan aanwijzen waar legaal graffiti gespoten mag worden;

dat het wenselijk is van genoemde bevoegdheid gebruik te maken;

dat het in het belang is van een goede aanpak van de graffiti-overlast dat niet alleen repressief wordt opgetreden, maar dat ook de mogelijkheid wordt geboden voor legale graffiti;

gelet op het bepaalde in artikel 2.4.2 lid 3, onder c van de Algemene Plaatselijke Verordening Middelburg 1997;

besluiten:

I. De volgende locaties aan te wijzen als legale graffiti-spuitplaats:

- Skatebaan Molenwater;
- Skatebaan Meiveld;
- Skatebaan Park Toorenvliedt.

Op de genoemde skatebanen is het binnen de omheining, afrastering, etc iedereen vrij om graffiti aan te brengen. Het plaatsen van racistische of seksistische teksten is verboden. Hiertegen wordt opgetreden en dergelijke teksten worden binnen 24 uur verwijderd.

II. De volgende locaties aan te wijzen als legale graffiti-spuitplaats:

- Tunnel Hof van Tange;
- Schutting bij de Spot, Beddewijkstraat 15.

Onder de volgende voorwaarden:

- er mag alleen gespoten worden tijdens een workshop, geregeld door de Stichting Welzijn Middelburg;
- onderhoud van de tag of piece mag tussendoor niet plaatsvinden, maar alleen tijdens een workshop;
- er wordt gespoten met milieuvriendelijke spuitbussen;
- spuiters dragen mondkapjes om het inademen van gassen te voorkomen;
- de spuiters zorgen zelf voor verf, etc.;
- de spuiters dragen zelf zorg voor het onderhoud van de schutting;
- racistische en seksistische teksten of afbeeldingen zijn niet toegestaan.

III. Desgevraagd panelen beschikbaar te stellen waarop graffiti gespoten kan worden; deze panelen worden tentoongesteld op diverse locaties in de stad, die worden aangedragen door Stichting Welzijn Middelburg.

IV. Dat bij nieuwbouwprojecten de gemeente Middelburg met de aannemer over het spuiten van graffiti op de schutting rondom het bouwproject in onderhandeling gaat.

V. Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking.

VI. Op het onder V genoemde tijdstip vervalt het besluit d.d. 16 oktober 2007.

Middelburg, 10 februari 2009.

Burgemeester en wethouders van Middelburg,	
De secretaris,	de burgemeester,
mr. A. van den Brink	mr. J.M. Schouwenaar

Publicatie: 25 februari 2009

Inwerkingtreding: 26 februari 2009

Bijlage 3: Standaard brief aanvraag subsidie nulbeurt

Plaats, datum

Betreft: Subsidieaanvraag nulbeurt graffiti

Geachte heer/mevrouw,

In het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen is (**naam winkelgebied**) bezig om het gebied veilig, schoon en heel te maken.

Om deze reden heeft de werkgroep gezamenlijk een schouw gelopen en is onderzoek onder ondernemers gedaan naar de veiligheid in het winkelgebied.

Uit het onderzoek is gebleken dat graffiti als groot probleem wordt ervaren. Als werkgroep willen wij dan ook graag actie ondernemen om dit probleem op te lossen. De werkgroep heeft contact gezocht met verschillende partijen die dit probleem kunnen oplossen. Uit de verschillende aanbieders is gekozen voor (**naam verwijderaar**). Redenen hiervoor zijn: (**noem redenen**) interessante prijs, goede ervaringen andere winkelgebieden/gemeenten, structurele schoonmaak, mogelijkheid tot onderhoudscontract, volledige reiniging i.p.v. alleen 'tags'.

De winkeliersvereniging heeft helaas niet de middelen om het gehele winkelgebied een nulbeurt te geven waarbij alle graffiti wordt verwijderd. De kosten hiervoor komen uit op € (**bedrag invullen**). Bijgaand ontvangt u een kopie van de offerte.

Na de nulbeurt zal de winkeliersvereniging (**eventueel samen met gemeente en eigenaren**) in ieder geval de komende (**noem het aantal jaren dat de winkeliersvereniging dit gaat betalen, bijvoorbeeld 4**) jaar zorg dragen voor het onderhoudscontract. Wij zijn ervan overtuigd dat het winkelgebied op deze manier structureel schoon blijft van graffiti. De kosten voor dit onderhoudscontract zijn € (**bedrag invullen**) (**per ondernemer/in totaal/per jaar**).

In het kader van de week van Nederland Schoon heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geld ter beschikking gesteld aan gemeenten om winkelgebieden schoner te maken. Wij willen de gemeente hierbij vragen om (een deel van) dit budget in te zetten voor het verwijderen van graffiti in (**naam winkelgebied**).

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Naam voorzitter KVO-werkgroep
Voorzitter KVO-werkgroep (**naam winkelgebied**)

Bijlage 4: Informatie leveranciers

1. Gratch Graffiti Removers, productlijn
2. Micone, graffitiverwijdering
3. Micone, aanbrengen semi-permanente coating
4. Micone, aanbrengen permanente coating
5. Safe Producten Nederland, graffitiverwijdering
6. Gratch Graffiti Removers, graffitiverwijdering
7. Graffiti-Ex, graffitiverwijdering
8. Het Verf Lab, workshops en preventieve graffiti

Doorlopende praktijktesten en uitgebreid laboratoriumonderzoek hebben geresulteerd in een aantal unieke graffiti-removers. Met ons produkt-assortiment hebben we de juiste oplossing voor ieder graffiti probleem!

GRATCH Graffiti Remover

GRATCH Graffiti Remover maakt het mogelijk graffiti te verwijderen van nagenoeg iedere ondergrond zonder deze te beschadigen. Uiteraard zijn eigenschappen als biologisch afbreekbaar en niet giftig standaard.

Uniek zijn de snelle (nat-in-nat) verwerking, het geringe verbruik en het resultaat. Innevelen, enkele minuten in laten werken en vervolgens met warm water onder druk afspuiten, dat is het hele procédé. Diverse ondergronden zoals baksteen, beton, hout en zelfs natuursteen-soorten zoals mergelsteen en marmer kunnen met GRATCH Graffiti Remover van graffiti ontdaan worden. Maar ook treinen, bussen, stroomkasten en brievenbussen kunnen zo eenvoudig gereinigd worden.

GRATCH Soft Remover

GRATCH SOFT Remover is een pH-neutrale verwijderaar met een korte inwerktijd voor kwetsbare ondergronden.

Deze is ontwikkeld voor toepassing op verkeersborden, plexiglas, schilderwerk en andere gevoelige ondergronden.

Het verontreinigde oppervlak inspuiten met Soft Remover en 1 tot 5 minuten laten inwerken, afhankelijk van de ondergrond. Daarna de graffiti met pad, spons of doek verwijderen. Poreuze ondergronden nabehandelen met een hogedrukreiniger.

GRATCH SRA Shadow Remover

GRATCH SRA is een alkalische schaduwverwijderaar, met een zeer korte inwerktijd.

Deze wordt toegepast op extreem hardnekkige graffiti en op ondergronden die weinig mechanische kracht kunnen weerstaan, denk hierbij aan slecht voegwerk of bezande steensoorten. GRATCH SRA stelt u in staat de graffiti te verwijderen zonder beschadiging. Werkt zeer effectief!

Sommige ondergronden zijn na vervuiling met graffiti zeer moeizaam te reinigen of kunnen beschadigen door aantasting van de oplosmiddelen in de graffiti. Maar ook oppervlakken die herhaaldelijk gereinigd worden, kunnen na meerdere reinigingsbeurten beschadigd raken.

GRATCH Hydro SP Anti-Graffiti Impregnering

Voor het beschermen van alle soorten minerale ondergronden is GRATCH HYDRO SP Anti-Graffiti Impregnering ontwikkeld.

Deze waterige impregnering wordt eenvoudig aangebracht op minerale ondergronden zoals kalkzandsteen, putz, baksteen en beton, maar ook op natuursteen zoals marmer en graniet. De impregnering kan samen met aangebrachte graffiti snel en makkelijk worden verwijderd d.m.v. warmwater-hogedruk met zeer lage druk. Daarnaast wordt de ondergrond door het aanbrengen van GRATCH HYDRO SP water- en vuilafstotend! Ook schadelijke stoffen krijgen geen kans meer om in de ondergrond door te dringen.

ENOVIO Anti-Graffiti Coating

Het ENOVIO assortiment is een complete lijn van anti-graffiti coatings. Deze zijn verkrijgbaar als oplosmiddelhoudend of watergedragen systeem. Leverbaar in alle kleuren en glansgraden.

Voor vele ondergronden is een speciale formule ontwikkeld zodat de hechting gegarandeerd is. Bij vakkundige verwijdering is graffiti-verwijdering onbeperkt mogelijk zonder dat de coating vernieuwd dient te worden. De ENOVIO Anti-Graffiti coating is geen standaard product, maar wordt voor iedere toepassing speciaal, eventueel in gewenste kleur, aangemaakt. Wij adviseren u graag welke coating voor u het meest geschikt is!

GRATCH©
INTERNATIONAL

Postbus 7034 - 5980 AA Panningen

Tel (077) 465 10 95

Fax (077) 465 10 96

E-mail info@gratch.com

WWW.GRATCH.COM

Kenmerk : 2010-0222-O008
Behandeld door : R. Trommelen (0629085566)
Betreft : Richtprijzen voor het verwijderen van graffiti.

Richtprijzen:

De richtprijzen voor het verwijderen van graffiti liggen, exclusief 19% BTW, tussen € 10,00 en € 30,00 per m².

De definitieve prijs is afhankelijk van onder meer de navolgende factoren:

- Aanbod
- Plaats van handeling
- Soort verwijderingsmethode (Hot-Box, stralen, handmatig)
- Of het strepen of volle vlakken betreft.

Bij kleine aantallen m² gelden voorrijkosten van € 250,00 per object.

Bovengenoemde richtprijzen zijn exclusief de eventuele inzet van steigers/hoogwerker.

Indien de werkzaamheden in de avond of in het weekend dienen te worden uitgevoerd, geldt een toeslag op de bovengenoemde prijzen.

Algemene voorwaarden:

In bovengenoemde prijzen zijn inbegrepen:

- Materiaal, materieel, mankracht

De opdrachtgever dient zorg te dragen voor:

- Een goede bereikbaarheid en indien nodig verkeerstechnische voorzieningen
- Een plaats waar water / elektriciteit gehaald kan worden
- Eventuele vergunningen / ontheffingen
- Een onbelemmerde doorgang van de werkzaamheden
- Dat bij aanvang en tijdens de werkzaamheden de werkplek goed bereikbaar en veilig is voor mens en materieel
- Dat tijdens de werkzaamheden geen hinderlijke activiteiten worden uitgevoerd
- Dat alle obstakels rondom de werkplek zijn verwijderd

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-O008

De bovenstaande prijzen zijn geldig voor 2010. Er kan een correctie gelden in verband met de prijsindexering voor uitvoering van werkzaamheden vanaf 2011.

Uitvoering van de werkzaamheden zal plaatsvinden in onderling overleg tijdens een aaneengesloten periode en tijdens een normaal dagrooster, mits anders vermeld in deze offerte.

Reclames, eventuele schade en/of geschillen betreffende uitvoering en/of kwaliteit, welke niet binnen 8 dagen na uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk zijn ingediend, worden niet in behandeling genomen.

In geval van stagnatie, ten gevolge van door u genomen veiligheidsmaatregelen en of onwerkbaarheid buiten onze schuld, zijn de meerkosten voor uw rekening. Al het meerwerk (verleturen) veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden zal met de door de opdrachtgever aangewezen contactpersoon worden besproken met het oog op de hieruit voortvloeiende extra kosten.

Micone aanvaardt geen aansprakelijkheid voor verkleuringen, beschadigingen en ingeëtste delen die zijn voortgekomen uit eerder uitgevoerde reinigingen, behandelingen en/of aantastingen.

Bij tussentijdse ontbinding van het contract zullen de gemaakte kosten additioneel aan u doorberekend worden.

Opdrachtbevestiging:

Deze offerte is geldig tot 31 december 2010. Na goedkeuring van een definitieve prijsaanbieding verzoeken wij u een schriftelijke opdrachtbevestiging ondertekend te retourneren aan:

MICONE
Kranenberg 9
5047 TX TILBURG
Fax: 0135710460
E-mail: micone@micone.com

Algemene Voorwaarden:

Voor de uitvoering van de werkzaamheden gelden de voorwaarden zoals gesteld door Micone. Een definitieve planning van de werkzaamheden zal plaatsvinden indien wij een schriftelijke opdrachtbevestiging hebben ontvangen.

Bij het afgeven van de schriftelijke opdrachtbevestiging accepteert u alle voorwaarden en condities zoals gesteld door Micone.

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-O008

Betalingsvoorwaarden:

Nog nader overeen te komen, deze is afhankelijk van het te reinigen oppervlak.
Betaling van een factuur dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum, zonder aftrek van kredietbeperking.

Kenmerk : 2010-0222-O010
Behandeld door : R. Trommelen (0629085566)
Betreft : Richtprijzen voor het aanbrengen van een semi-permanente anti-graffiti coating (Micone GRS 9601).

Richtprijzen:

De richtprijzen voor het verwijderen van graffiti liggen, exclusief 19% BTW, tussen € 10,00 en € 18,00 per m².

De definitieve prijs is afhankelijk van onder meer de navolgende factoren:

- Aanbod
- Plaats van handeling

Bij kleine aantallen m² gelden voorrijkosten van € 250,00 per object.

Bovengenoemde richtprijzen zijn exclusief de eventuele inzet van steigers/hoogwerker, exclusief de voorbehandeling d.w.z. het verwijderen van bestaande vervuilingen, exclusief reparaties en exclusief de kosten van ondermeer een eventuele milieuvergunning etc.

Indien de werkzaamheden in de avond of in het weekend dienen te worden uitgevoerd, geldt een toeslag op de bovengenoemde prijzen.

Algemene voorwaarden:

In bovengenoemde prijzen zijn inbegrepen:

- Materiaal, materieel, mankracht

De opdrachtgever dient zorg te dragen voor:

- Een goede bereikbaarheid en indien nodig verkeerstechnische voorzieningen
- Een plaats waar water / elektriciteit gehaald kan worden
- Eventuele vergunningen / ontheffingen
- Een onbelemmerde doorgang van de werkzaamheden
- Dat bij aanvang en tijdens de werkzaamheden de werkplek goed bereikbaar en veilig is voor mens en materieel
- Dat tijdens de werkzaamheden geen hinderlijke activiteiten worden uitgevoerd
- Dat alle obstakels rondom de werkplek zijn verwijderd

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-0010

De bovenstaande prijzen zijn geldig voor 2010. Er kan een correctie gelden in verband met de prijsindexering voor uitvoering van werkzaamheden vanaf 2011.

Uitvoering van de werkzaamheden zal plaatsvinden in onderling overleg tijdens een aaneengesloten periode en tijdens een normaal dagrooster, mits anders vermeld in deze offerte.

Reclames, eventuele schade en/of geschillen betreffende uitvoering en/of kwaliteit, welke niet binnen 8 dagen na uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk zijn ingediend, worden niet in behandeling genomen.

In geval van stagnatie, ten gevolge van door u genomen veiligheidsmaatregelen en of onwerkbaarheid buiten onze schuld, zijn de meerkosten voor uw rekening. Al het meerwerk (verleturen) veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden zal met de door de opdrachtgever aangewezen contactpersoon worden besproken met het oog op de hieruit voortvloeiende extra kosten.

Micone aanvaardt geen aansprakelijkheid voor verkleuringen, beschadigingen en ingeëtste delen die zijn voortgekomen uit eerder uitgevoerde reinigingen, behandelingen en/of aantastingen.

Bij tussentijdse ontbinding van het contract zullen de gemaakte kosten additioneel aan u doorberekend worden.

Opdrachtbevestiging:

Deze offerte is geldig tot 31 december 2010. Na goedkeuring van een definitieve prijsaanbieding verzoeken wij u een schriftelijke opdrachtbevestiging ondertekend te retourneren aan:

MICONE
Kranenberg 9
5047 TX TILBURG
Fax: 0135710460
E-mail: micone@micone.com

Algemene Voorwaarden:

Voor de uitvoering van de werkzaamheden gelden de voorwaarden zoals gesteld door Micone. Een definitieve planning van de werkzaamheden zal plaatsvinden indien wij een schriftelijke opdrachtbevestiging hebben ontvangen. Bij het afgeven van de schriftelijke opdrachtbevestiging accepteert u alle voorwaarden en condities zoals gesteld door Micone.

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-O010

Betalingsvoorwaarden:

Nog nader overeen te komen, deze is afhankelijk van het te behandelen oppervlak. Betaling van een factuur dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum, zonder aftrek van kredietbeperking.

Garantie:

Op de met Micone GRS 9601 behandelde gedeelten van bovengenoemd object zal een garantie gegeven worden van 5 jaar.

De garantie betreft het waterwerend vermogen van de behandelde delen, de UV bestendigheid en weersbestendigheid van de coating, de vermindering van agressieve stoffen in de door met de coating behandelde oppervlakken en de bescherming tegen vervuiling en erosie.

Uitgesloten van garantie zijn:

- Schades veroorzaakt door hakken, boren, of op andere wijze ontstane mechanische beschadigingen in of op de behandelde oppervlakten.
- Verzakking of scheuring van de wanden door oorzaken van buitenaf.
- Schades ten gevolge van brand, vandalisme, vorstschade, verandering in agressiviteit van het milieu.
- Verkleuring ten gevolge van optrekkend grondwater.
- Bouwtechnische gebreken

Het onderhouden van de behandelde oppervlakten dient te geschieden volgens de adviezen van Micone.

Bij het optreden van gebreken, waardoor de beschermende werking van de aangebrachte coatinglagen teniet wordt gedaan, zullen herstellkosten worden vergoed gedurende het:

- 1^e jaar voor 95 %
- 2^e jaar voor 80 %
- 3^e jaar voor 60 %
- 4^e jaar voor 40 %
- 5^e jaar voor 20 %

Gedurende de vijf jaren waarvoor deze garantie wordt gegeven, kan in totaal geen hoger bedrag worden uitgekeerd dan 95 % van de oorspronkelijke kosten van het aanbrengen van de anti-graffiti coating, voor zover het directe schade betreft.

De ingangsdatum geldt vanaf bij oplevering, doch is slechts geldig bij betaling volgens de betalings- en overige voorwaarden zoals gemeld in deze offerte.

Kenmerk : 2010-0222-O009
Behandeld door : R. Trommelen (0629085566)
Betreft : Richtprijzen voor het aanbrengen van een permanente anti-graffiti coating (Protec Coating).

Richtprijzen:

De richtprijzen voor het verwijderen van graffiti liggen, exclusief 19% BTW, tussen € 14,00 en € 30,00 per m².

De definitieve prijs is afhankelijk van onder meer de navolgende factoren:

- Aanbod
- Plaats van handeling

Bij kleine aantallen m² gelden voorrijkosten van € 250,00 per object.

Bovengenoemde richtprijzen zijn exclusief de eventuele inzet van steigers/hoogwerker, exclusief de voorbehandeling d.w.z. het verwijderen van bestaande vervuilingen, exclusief reparaties en exclusief de kosten van ondermeer een eventuele milieuvergunning etc.

Indien de werkzaamheden in de avond of in het weekend dienen te worden uitgevoerd, geldt een toeslag op de bovengenoemde prijzen.

Algemene voorwaarden:

In bovengenoemde prijzen zijn inbegrepen:

- Materiaal, materieel, mankracht

De opdrachtgever dient zorg te dragen voor:

- Een goede bereikbaarheid en indien nodig verkeerstechnische voorzieningen
- Een plaats waar water / elektriciteit gehaald kan worden
- Eventuele vergunningen / ontheffingen
- Een onbelemmerde doorgang van de werkzaamheden
- Dat bij aanvang en tijdens de werkzaamheden de werkplek goed bereikbaar en veilig is voor mens en materieel
- Dat tijdens de werkzaamheden geen hinderlijke activiteiten worden uitgevoerd
- Dat alle obstakels rondom de werkplek zijn verwijderd

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-O009

De bovenstaande prijzen zijn geldig voor 2010. Er kan een correctie gelden in verband met de prijsindexering voor uitvoering van werkzaamheden vanaf 2011.

Uitvoering van de werkzaamheden zal plaatsvinden in onderling overleg tijdens een aaneengesloten periode en tijdens een normaal dagrooster, mits anders vermeld in deze offerte.

Reclames, eventuele schade en/of geschillen betreffende uitvoering en/of kwaliteit, welke niet binnen 8 dagen na uitvoering van de werkzaamheden schriftelijk zijn ingediend, worden niet in behandeling genomen.

In geval van stagnatie, ten gevolge van door u genomen veiligheidsmaatregelen en of onwerkbaarheid buiten onze schuld, zijn de meerkosten voor uw rekening. Al het meerwerk (verleturen) veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden zal met de door de opdrachtgever aangewezen contactpersoon worden besproken met het oog op de hieruit voortvloeiende extra kosten.

Micone aanvaardt geen aansprakelijkheid voor verkleuringen, beschadigingen en ingeëtste delen die zijn voortgekomen uit eerder uitgevoerde reinigingen, behandelingen en/of aantastingen.

Bij tussentijdse ontbinding van het contract zullen de gemaakte kosten additioneel aan u doorberekend worden.

Opdrachtbevestiging:

Deze offerte is geldig tot 31 december 2010. Na goedkeuring van een definitieve prijsaanbieding verzoeken wij u een schriftelijke opdrachtbevestiging ondertekend te retourneren aan:

MICONE
Kranenberg 9
5047 TX TILBURG
Fax: 0135710460
E-mail: micone@micone.com

Algemene Voorwaarden:

Voor de uitvoering van de werkzaamheden gelden de voorwaarden zoals gesteld door Micone. Een definitieve planning van de werkzaamheden zal plaatsvinden indien wij een schriftelijke opdrachtbevestiging hebben ontvangen. Bij het aangeven van de schriftelijke opdrachtbevestiging accepteert u alle voorwaarden en condities zoals gesteld door Micone.

Tilburg, 22 februari 2010
Kenmerk: 2010-0222-O009

Betalingsvoorwaarden:

Nog nader overeen te komen, deze is afhankelijk van het te behandelen oppervlak. Betaling van een factuur dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum, zonder aftrek van kredietbeperking.

Garantie:

Op de met Protec Coating behandelde gedeelten van de borden zal een garantie gegeven worden van 5 jaar.

De garantie betreft het waterwerend vermogen van de behandelde delen, de UV bestendigheid en weersbestendigheid van de coating, de vermindering van agressieve stoffen in de door met de coating behandelde oppervlakken en de bescherming tegen vervuiling en erosie.

Uitgesloten van garantie zijn:

- Schades veroorzaakt door hakken, boren, of op andere wijze ontstane mechanische beschadigingen in of op de behandelde oppervlakten.
- Verzakking of scheuring van de wanden door oorzaken van buitenaf.
- Schades ten gevolge van brand, vandalisme, vorstschade, verandering in agressiviteit van het milieu.
- Verkleuring ten gevolge van optrekkend grondwater.
- Bouwtechnische gebreken

Het onderhouden van de behandelde oppervlakten dient te geschieden volgens de adviezen van Micone.

Bij het optreden van gebreken, waardoor de beschermende werking van de aangebrachte coatinglagen teniet wordt gedaan, zullen herstellkosten worden vergoed gedurende het:

- 1^e jaar voor 95 %
- 2^e jaar voor 80 %
- 3^e jaar voor 60 %
- 4^e jaar voor 40 %
- 5^e jaar voor 20 %

Gedurende de vijf jaren waarvoor deze garantie wordt gegeven, kan in totaal geen hoger bedrag worden uitgekeerd dan 95 % van de oorspronkelijke kosten van het aanbrengen van de anti-graffiti coating, voor zover het directe schade betreft.

De ingangsdatum geldt vanaf bij oplevering, doch is slechts geldig bij betaling volgens de betalings- en overige voorwaarden zoals gemeld in deze offerte.

Safe Producten
Nederland B.V.

Graffiti verwijderen van uw pand: betaalbaar, snel en veilig.

Safe Producten Nederland heeft voor de veilige en snelle verwijdering van graffiti of plak – vervuiling mobiele units ontwikkeld welke milieuvriendelijk en zonder het veroorzaken van schade aan het oppervlak graffiti en/of plak te verwijderen.

Binnen vijf werkdagen uw pand graffitivrij?

Bestel direct op de website: www.safe-graffitiverwijderaar.nl of bel voor een afspraak.

Ook graffiti contracten voor ondernemersverenigingen, VVE's, scholen, winkeliersverenigingen enz. Vanaf € 25,00 per deelnemer. Vraag ons naar de mogelijkheden

Bestel op de website: www.safe-graffitiverwijderaar.nl
of bel voor een afspraak: 0416-278094

Safe Producten
Nederland B.V.

Graffiti verwijderen van uw pand: betaalbaar, snel en veilig.

Oppervlak	Prijs incl BTW	Excl. BTW
1ste m2	€ 59,00	€ 49,58
Elke aansluitende m2	€ 10,00	€ 8,40

2m² op een aansluitend vlak.

**Let op! Elk niet aangesloten vlak tellen als een nieuw oppervlak!
Het minimale aantal door ons berekende vierkante meters is 1m2.**

Prijzen gelden voor de volgende ondergronden:

- Geverfde oppervlakken als garagedeuren en schuttingen
- Bakstenen en beton
- Auto carrosserie delen
- Verkeersborden
- Directie en schaft-keten

Inclusief Voorrijkosten, Arbeid, Gereedschappen en verbruikte materialen.

Safe Producten Nederland B.V.

Van Schagenstraat 4
5154PG Elshout

Bestel op de website: www.safe-graffitiverwijderaar.nl
of bel voor een afspraak: 0416-278094

GRATCH®

INTERNATIONAL

Graffiti

Sinds het eind van de jaren 80 is ook in Nederland 'graffiti' een begrip. Onduidelijke tekens, saaie strepen, maar ook mooie, bijna kunstwerkachtige graffiti zijn overal te vinden, maar altijd ongewenst en illegaal.

Graffiti is een sociaal probleem, welk moeilijk op te lossen is. De beste oplossing is de graffiti zo snel mogelijk te verwijderen.

Gratch: de Professionals

Gratch International is beslist geen schoonmaakbedrijf, maar een firma die ruim 10 jaar gespecialiseerd is in het verwijderen van en beschermen tegen graffiti.

Wij hebben een aantal producten en methodes ontwikkeld waarmee graffiti van nagenoeg iedere ondergrond verwijderd kan worden, zonder deze te beschadigen.

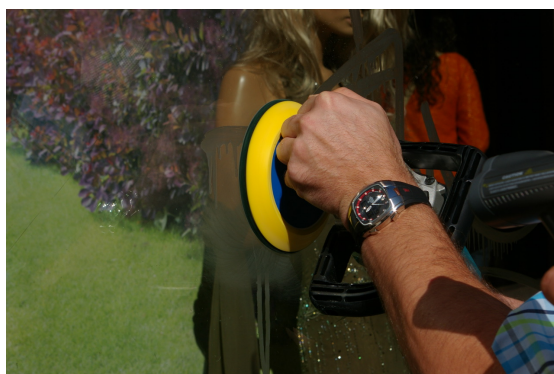
100 % Mobiel

Met onze speciaal ingerichte voertuigen zijn wij in staat op iedere lokatie graffiti te verwijderen, indien nodig, onafhankelijk van stroom- en wateraansluiting. Uiteraard op milieu-verantwoorde wijze!

Krassen in glas

Een nieuw fenomeen onder de vandalen is het krassen in glas. Lange tijd was hier geen passende remedie tegen, echter met de komst van het GlassRenu systeem is dit probleem opgelost en kunnen ook deze schades door ons onzichtbaar behandeld worden.

Kiezen voor Gratch International

Vaak zijn resultaten onacceptabel. Wij garanderen echter een resultaat dat u van een specialist mag verwachten!

Velen hebben deze keuze al gemaakt; gemeentes, onroerend goed beheerders, winkelcentra, maar ook particulieren.

Graag voeren wij een opdracht voor u uit, zodat u zelf kunt beoordelen, dat wij de juiste partner zijn voor al uw vandalisme problematiek.

Interesse? Neemt u s.v.p. contact met ons op:

GRATCH®

INTERNATIONAL

Postbus 7034 - 5980 AA Panningen

Tel : (077) 465 10 95
Fax : (077) 465 10 96
E-mail : info@gratch.com

WWW.GRATCH.COM

15 punten plan van Graffiti-ex B.V.

Gebied: Geheel Nederland

1. Geconstateerd

Na een eerste inspectie kwamen de volgende zaken naar voren:

Het eerste beeld is:

-
-

Bij nadere inspectie valt het volgende op:

-
-

2. Hoofdconclusie

Een optimale reiniging – c.q. opfrisbeurt van het kernwinkelgebied om weer die frisse uitstraling te verkrijgen zoals bedoeld.

3. De beste aanpak

Het oplossen van het klad en plak probleem is bijna niet mogelijk daarentegen het beheersbaar krijgen wel. De meest effectieve methode is integraal, structureel en het dynamisch verwijderen van klad en plak. De snelle afhandeling van meldingen het zogeheten ontmoedigingsbeleid, ondersteund met digitale foto vastlegging – dadermatch etc.

De graffiti en plakker dient geraakt te worden in het behalen van zijn doelstelling te weten, ZO LANG MOGELIJK voor de graffiti en ZO KORT MOGELIJK voor de opdrachtgever.

4. De beste aanpak voor het kernwinkelgebied

- Verwijderen van alle bestaande bekladding/beplakking
- Het herstellen van de ondergronden
- Structureel onderhouden
- Opfrisbeurt
- Beschermen (bv. met een anti-graffiti coating)

5. De beleving van het winkelend publiek

Naast onrust is de sterkste emotie van het winkelend publiek bij het passeren van een met graffiti en wildplak besmeurde omgeving angst. Niet alleen vanwege de uitingen maar meer nog het idee van geen toezicht en / of aandacht.

Daarnaast zorgt graffiti en wildplak voor een onverzorgd en smoezelig beeld. Dit is vaak een reden voor klanten om niet voor dit gebied te kiezen.

Publicatie M.K.B. "een bekladde winkel nodigt niet uit, doch stoot eerder af"

6. De achtergrond

Of het nu gaat om de "professionele" graffiti, wildplakker of baldadige tiener, de doelstelling van een bekladding of beplakking is dat zo veel mogelijk mensen zolang mogelijk getuige zijn van hun "kunstuitingen". Enig besef van de benodigde inspanningen en kosten om het oppervlak weer vrij te maken van deze bekladding of beplakking ontbreekt veelal.

7. Zelf doen of uitbesteden

De structurele aanpak van graffiti vereist een specialistische kennis en een uiterst flexibele en slagvaardige organisatie. Graffiti-ex is I.S.O. en V.C.A. gecertificeerd zodat organisatie en kennis ruim zijn gewaarborgd.

Laat uw medewerkers doen waar ze goed in zijn en geen schoonmaakwerkzaamheden verrichten waar enig risico aan verbonden is (schade e.d.)

8. Het onderhoud/service abonnement

Graffiti-ex werkt middels een uniek onderhoud/service abonnement. Na uitvoering van de zogeheten nulbeurt (1^e reiniging) wordt tegen een vaste vergoeding per jaar alle klad en plak verwijderd.

In een aantal kernwinkelgebieden worden inspectieroutes gereden, voor andere gebieden telt een zeer snelle responstijd na de melding. Verder heeft Graffiti-ex een calamiteitenservice, speciaal voor racistische leuzen

Door het hanteren van vaste vergoedingen worden discussies over de omvang en frequenties vermeden en kan er helder worden gebudgetteerd.

Gewenste abonnementsduur is drie jaar (i.v.m. de garantie van de bescherm coatings).

Het voordeel:

- Eén aanspreekpunt
- Eén factuur
- Uniform tarief
- Lage prijs, hoge kwaliteit
- Deskundige reiniging en applicatie overal in het land

9. De nulbeurt (1e reiniging)

- Reinigen: snel, efficiënt en deskundig en het weer in oude allure brengen.
- Beschermen: indien nodig het aanbrengen van een anti-graffiti coating, soort en uitvoering afhankelijk van de ondergrond en altijd zonder de esthetische waarde aan te tasten.

10. Het meldpunt en de vastlegging

Het meldpunt wordt verzorgd door Graffiti-ex.

- Telefoonnummer   030-666 34 73
- Faxnummer   030-666 54 82
- E-mail   info@graffiti-ex.nl
- Gegevens uitwisseling met de politie – dader match

11. Indicatie vergoeding A locaties

- Prijs per eenheid (frontbreedte maximaal 7 meter)   € 212,59

Degressieve schaal:

Daarnaast zijn prijzen vervormbaar door;

- I. Gewenste Service niveau
- II. Collectieve of individuele aanpak
- III. Participatie niveau – zelf melden/of verkennen

12. Optionele diensten

- Aanpassen corporate identity – schilderwerk
- Re-locaties
- Onderhoud geveltoevoeging – lichtreclames/zonneschermen

13. Resumerend

Graffiti-ex wil ook graag voor u een solide en betrouwbare partner zijn, zoals zij dit ook sinds vele jaren voor een groot aantal andere Retail organisaties is.

14. Meer weten

- Bel voor een afspraak
- Bezoek de website van Graffiti-ex (www.graffiti-ex.nl)
- Email j.g.bonsing@graffiti-ex.nl

Tenslotte is kladdering en plak verwijdering maatwerk en staan uw wensen centraal.

Graffiti-ex B.V. al 25 jaar tot uw dienst.

Met het unieke **GRAFFITI-EX "TAKE CARE" PROGRAMMA**.

Het Graffiti-ex "Take Care" programma is speciaal ontwikkeld voor beheerders en eigenaren van winkels, kantoorgebouwen, woningcomplexen en openbare gebouwen. Bovengenoemd programma bestaat uit vier belangrijke elementen, reiniging, preventie, onderhoud en service.

1. Reinigen

Zorgvuldig en met respect voor de ondergrond en omgeving, met middelen die het milieu niet belasten, geen hoge drukreiniging, dus geen beschadiging van muurbekleding.

2. Beschermen

Ter bescherming van muurbekledingen heeft Graffiti-ex een aantal zeer effectieve anti-graffiti coatings in haar pakket, die geen afbreuk doen aan de esthetische waarde van de ondergrond en die bovendien vuilafstotend anti - adhesief en UV bestendig zijn.

3. Onderhouden

Belangrijk gegeven in de bestrijding van graffiti en andere bekladdingen is de ontmoediging. Juist hierin ligt de sterke kant van Graffiti-ex, middels het unieke 24 uren onderhouds- en service systeem, neemt Graffiti-ex de zorg voor een permanent schoon gebouw van u over. Reiniging zonder overlast, snel, efficiënt en degelijk.

Service

De extra service van Graffiti-ex is de permanente zorg voor een schoon object op basis van een onderhoud/service abonnement, met als belangrijkste elementen, regelmatige inspectie, eventuele directe reiniging en een lage all-in prijs.

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid een individueel onderhoud/service programma op te zetten waarin u de frequentie – actiesnelheid - participatie en bovenal de prijs bepaald.

Het Verf Lab is een zeer divers en innovatief bedrijf, wat tracht de kunst en positieve cultuur achter Graffiti, op een inspirerende manier over te brengen. Dit doen wij door middel van bedrijfsworkshops, workshops op scholen en jeugdcentra, commerciële opdrachten voor particulieren en bedrijven en door middel van een adviserende rol binnen de overheid op gebied van preventieve graffiti (graffiti tegen graffiti).

Het Verf Lab is samengesteld uit 2 vaste medewerkers, 6 freelancers en daarnaast beschikken zij over een landelijk netwerk van lokale ZZP-ers waar frequent mee samen wordt gewerkt, dit omdat er gebleken is dat er meer onderling respect is voor kunstenaars die op lokaal gebied opereren.

Onze projecten vinden veelal plaats in de randstad doordat hier de concentratie kunstenaars, bedrijvigheid en graffiti-problematiek hoger ligt dan buiten de randstad.

Uit landelijk onderzoek en praktijkervaring is duidelijk gebleken dat de functie van preventieve graffiti een zeer positieve uitwerking heeft op **het wegblijven van illegale graffiti, toename van het veiligheidsgevoel en de toeloop naar commercie**. Daarnaast is duidelijk gebleken dat het adopteren van graffiti, dat wil zeggen de sociale betrokkenheid uit de buurt, het participeren van jongeren en de onderlinge samenwerking met bedrijven en winkelcentra ook als gevolg kan hebben dat de 3 bovengenoemde resultaten behaald kunnen worden.

Binnen deze toolbox wil Het Verf Lab u graag adviseren en verder helpen door middel van een drietal opties die kunnen resulteren in het wegblijven van illegale graffiti of het tegengaan hiervan.

Hieronder worden in het kort de 3 opties aan u voorgelegd.

Autonome opdracht

Een regionale graffitiartiest werkt een muurschildering uit naar eigen inzicht. De keuze voor het thema, afmeting, kleuren, technieken, planning etc. ligt geheel bij de artiest.

Uit ervaring is gebleken dat bij deze optie de graffiti kunstenaar veelal de voorkeur geeft aan de traditionele graffiti vorm, het spuiten van letters.

Uiteraard zal d.m.v. een onkostenvergoeding de inspraakpositie van de opdrachtgever bevorderd kunnen worden.

Pluspunten:

- Het geheel of gedeeltelijke laten verdwijnen van de aanwezige illegale graffiti zoals "tags".
- Het creëren van een etalagefunctie voor de regionale graffitiartiest wat gerespecteerd kan worden door illegale graffitiartisten.
- Daarbij zal er een vermindering van illegale graffiti zoals "tags" zijn, maar dit is geen garantie.
- Kan een extra aantrekkingskracht hebben tot jonge consumenten.

Minpunten:

- De autonome kunst worden het meest geassocieerd met een illegale aanbreng, dat kan betekenen dat het illegale graffiti aantrekt. Hierdoor zou het zelfs overgespoten kunnen worden.
- Geen commerciële inspraak van de opdrachtgever, geen reclame-uiting of conformering aan de bestaande huisstijl
- Deze optie zou kunnen resulteren in een schildering die niet past in het straatbeeld of winkelcentrum.
- Bedekt misschien het gehele probleemgebied.

Referentie: Electrograff

Het Verf Lab heeft in opdracht van gemeente Den Haag, stadsdeel Segbroek en het gemeente museum het project ' Electrograff ' begeleid en bemiddeld waarin 33 energie huisjes door 22 Haagse artiesten zijn bespoten met autonome graffiti kunst

De buurt mocht na 6 maanden stemmen of zij de huisjes wilden behouden. 89% van de bewoners heeft ja gestemd. Alle huisjes zullen voorzien gaan worden van een coating en daarna schoongehouden worden door Eneco. Informatie over dit project vindt u op

www.electrograff.com of www.mooistehuisjevansegbroek.nl

Promotia,
Segbroeklaan

Micha de Bie en
Graffschool
Abrikozenplein

Commerciële opdracht

In deze optie heeft de opdrachtgever volledig inspraak op het ontwerp en wordt er in overleg gezocht naar de beste uitvoering en vertaling van het idee, thema of uitgangspunt. In dit proces speelt de artiest een adviserende rol. Het is landelijke gebleken dat deze optie het beste werkt tegen illegale graffiti. Dit komt voornamelijk doordat de samenwerking tussen de professionele graffitiartiest en de commerciële instelling voor verreweg het beste resultaat zorgt.

Pluspunten:

- Geen illegale graffiti zoals "tags" meer op de muur, lelijke graffiti verdwijnt op de locatie volledig.
- Het wordt gerespecteerd door andere artiesten.
- Geeft een positieve verandering aan het straatbeeld, het gaat overlast en verloedering tegen.
- Verbeterd de commerciële doorstroom, winkels krijgen op commercieel gebied meer aandacht.
- Kan fungeren als externe winkeletalage.
- Volledig probleemgebied wordt bedekt.

Minpunten:

- Meer kosten aan verbonden.
- Als het te nadrukkelijk een commerciële boodschap is (logo of reclame-uiting) zou het niet gezien kunnen worden als graffitikunst en mogelijk het doel passeren.

Referentie: 1ste Haagpoort, Den Haag

Waarschijnlijk 1 van de bekendste preventieve graffitischilderingen in Den Haag is opknopbeurt van de 1ste Haagpoort, een lange steeg in het centrum van Den Haag. Dit project was een samenwerking tussen graffitikunstenaars, de Gemeente Den Haag en de winkeliersverenigingen.

De schilderingen hebben samen een totaal oppervlak van 500m². Dit heeft o.a. geresulteerd, dat gedurende de afgelopen 6 jaar, voor 95% de illegale graffiti is weggebleven. Het veiligheidsgevoel is bevorderd en de commerciële toeloop is toegenomen. zie <http://www.foto.denhaag.org/> voor foto's.

Muurschildering i.c.m. Workshop

De betrokken partijen, inclusief de hangjongeren, gaan onder begeleiding van een regionale graffitiartiest d.m.v. een traject oefenworkshops toewerken naar een muurschildering.

Pluspunten:

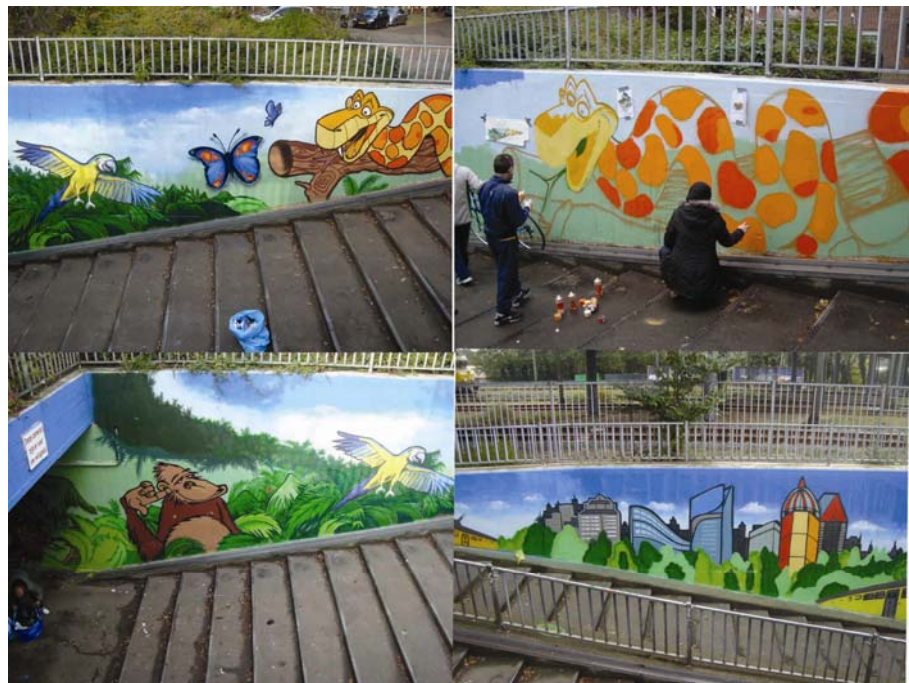
- Kunstwerk blijft behouden omdat de plaatselijke jongeren zelf hebben geparticipeerd, ze worden er direct bij betrokken.
- Het project zorgt voor sociale betrokkenheid in de buurt en onderling respect tussen de plaatselijke jongeren, bewoners en bedrijvigheid.
- Het is een bevordering van de samenwerking tussen de bewoners.
- Daarbij zal er een vermindering van illegale graffiti zoals "tags" zijn, maar dit is geen garantie.

Minpunten:

- Resultaat van de workshop wekt niet voldoende respect op bij de plaatselijke graffiti-schrijvers. Dat betekent dat er alsnog over gespoten zou kunnen worden.
- Dat de probleemdoelgroep niet wil participeren maar alleen de jongeren die graffiti leuk vinden
- Dat er in het algemeen geen reclame-uiting gemaakt zal worden.
- Dat zowel de voorbereiding en de uitvoering in het algemeen een zeer lange en intensieve procedure is.
- Dat Het Verf Lab dit tot een beperkte hoogte begeleidt en adviseert omdat zij niet de rol wil overnemen van de plaatselijke sociaal culturele welzijninstantie *
- Het is algemeen bekend dat de landelijke problematiek betreffende hangjongeren verder reiken dan de eventuele oplossingen die Het Verf Lab u binnen deze toolbox kan bieden.
- Laag tot nauwelijks thema inspraak op de muurschildering.

Referentie: Schenktunnel

Onder het schenk viaduct net buiten centrum Den Haag is samen met de jongeren uit de wijk een muurschildering aangebracht. Voorafgaande aan dit traject hebben de deelnemers een workshop traject gevolgd en gezamenlijk nagedacht over een thema. Deze muurschildering zorgt voor een vrolijke entree en prettig gevoel zodra men de tunnel in rijdt. Naast deze muurschildering gaat de Gemeente nu zorgen voor een nieuw licht plan.

Openbare bron:

Quote Van der Veen:

"ik zie veel heil in de adoptie van kwetsbare plekken door scholen of wijken. zo kan een school bijvoorbeeld een tunnel adopteren en daar een mozaïek aanbrengen. De gemeente kan graffiti-artisten op kwetsbare plekken, zoals in buurthuizen en parkeergarages, muurschilderingen laten maken. door te kiezen voor gerespecteerde artiesten, minimaliseer je de kans dat anderen over de schildering heen spuiten."

Bron: <http://www.hetccv.nl/>

Meer Info:

Raamstraat: <http://www.nieuwsbank.nl/inp/2005/04/08/R163.htm>

Rijswijk: http://graffiti.web-log.nl/graffiti/2005/12/graffiti_met_of_1.html

Segbroek: <http://www.novatv.nl/page/detailreacties/opinie/11640/www.electrograff.com>